

פרי קודש הילולים

בס"ד | ויקהל - פרה תשפ"ה | גליון מס' 155 | שנה ד'

דברי תורה על פי הספה"ק "קודש הילולים"

יש ללמוד מהבהמות שחפצו לעשות רצון ד'

וְכָל הַנְּשִׁים אֲשֶׁר נָשָׂא לְבִן אֹתָנָה בְּחֻמָּה טוֹי אֶת הָעֵצִים (לה, כו).

בהן חכמה ותבונה. שהרי הבהמות רוצות לעשות רצון השי"ת, כדכתיב לגבי נביאי הבעל בהר הכרמל, "ויקחו את הפר וגו'" (מלכים א' יח, כו), ואמרו חז"ל (ילקוט שמעוני שם, רמז ריד), שכל ארבע מאות נביאי הבעל לא יכלו להזיזו ממקומו, עד שאמר לו אליהו, שיילך וגם על ידו יהא קידוש ד', עיי"ש.

ואת זה רצו הנשים שטו על גבי העצים להראות, שכל אחד יכול ללמוד מהבהמות הללו, שאם הן קבלו חכמה שייעשה על ידן רצון השי"ת, ק"ו לאדם, שאם ידבנו לבו לקרבה ל המלאכה, יתנו בלבו חכמה ותבונה לעשות את המלאכה. (ח"א רסח; רעז)

פירש רש"י, "היא היתה אומנות יתירה שמעל גבי העצים טוין אותן".

לכאורה מה הענין לטוות על גבי העצים, ומה רצו אותן נשים חכמות לב להראות את אומנותן היתירה בזה.

ונראה לתרץ, דאיתא במדרש (תנחומא ויקהל ד) על הפסוק בהמשך הפרשה (לו, א), "אשר נתן ד' חכמה ותבונה בְּהֵמָה", "שנתן הקב"ה חכמה בבני אדם ובבהמה". ונראה לומר, דהחכמה שנתן ד' בבהמה הוא כמבואר בפירוש רש"י הנ"ל, שהרי בטבע העז שתברח ולא תניח שיטו על גביה, אלא שניתן

אפילו שכל מעשי עבודת ד' נעשים בסיעתא דשמיא, הם נזקקים לזכות האדם

רְאוּ קְרָא ד' בְּשֵׁם בְּצִלְאֵל וּגו' וַיִּמְלֵא אוֹתוֹ רוּחַ אֱלֹקִים וּגו' (שמות לה, ל-לא).

לו" (קידושין ל, ב), כמאמר כנסת ישראל, "השיבנו ד' אליך ונשובה" (איכה ה, כא), ששייב אותנו אליו ואז נוכל לעשות תשובה. ואפילו הכי, כאשר האדם שב בתשובה, מחשיב לו השי"ת את עבודתו כאילו הכל נעשה על ידו, והיא נקראת על שמו.

וזהו הרמז, "ראו קרא ד' בשם בצלאל וגו' וימלא אותו רוח אלקים", שאפילו שהשי"ת מילא אותו רוח חכמה, וכל מעשה המלאכה הוא על ידו ית', מכל מקום נקרא הכל על שמו. ועל זה אמר המדרש, הה"ד "ארפא משובתם", אפילו שאני הוא שארפא להם, ואני הוא זה שמעורר אותם לשוב בתשובה, מכל מקום "אוהבם", ומצד אהבתי אליהם, "נדבה", אני קורא את הכל על שמם, כשיעשו תשובה. (ח"א רסח)

איתא במדרש (שמות רבה מח, ה), "הה"ד (הושע יד, ה), 'ארפא משובתם אוהבם נדבה'".

הנה במעשה המשכן היה מעשה נסים, שנתן השי"ת חכמה בלב כל חכם לב לעשות מלאכת חרש וחושב. והרי הם היו עבדים, שכל עסקם עד עתה היה בחומר ובלבנים, והאיך יוכשרו למלאכת אומן. אלא שהכל היה על ידי השי"ת, וברחמי ד' החשיב את המלאכה כאילו כולה נעשתה על ידי בני ישראל, ונקראה על שמם ולזכותם, כמו שנאמר (לעיל כה, ח) "ועשו לי מקדש".

וכן הוא לענין התשובה, שההתעוררות לתשובה והכח לשוב בתשובה ולהכניע את היצר הרע הכל ממנו ית', "ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול

לשבת פרה

את כל המצוות יש לקיים באמונה כחוק כמו פרה אדומה

לרצות לקיים את המצוות מתוך הבנת טעמיהן ולא כחוק, כי אז יהיה נקל לו להעבירם מקיום המצוות, בטענה שמצוה פלונית אינה שייכת אצלו או שנשתנו הזמנים וכד'.

וזהו, "לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל", בטענה שצריך לדעת "מה טעם יש בה", ולדעתם יש לקיים את המצוה רק בהבנת טעמיה. וכנגד זה כתיב "זאת חקת התורה", "התורה" דייקא, שאת כל התורה כולה יש לקיים כחוקה, "אשר צוה ד'", ולא מצד הבנת הטעם. וזהו, "ויקחו אליך פרה אדומה", כלומר שיקיימו את כל המצוות כפרה אדומה, שהיא חוק בלי טעם. (ח"ב ע)

זאת חקת התורה אשר צוה ד' לאמר וגו' (במדבר יט, ב).

פירש רש"י, "לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל לומר מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה, לפיכך כתב בה חקה, גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה". המפרשים הקשו, למה אמר הכתוב "זאת חוקת התורה" ולא "זאת חוקת הפרה".

ונראה לתרץ, דהנה לכל מצוות התורה ישנם טעמים וביאורים, ואף שצריך לדעת טעמי המצוות, מכל מקום עלינו להסכים תחילה לקיים את המצוות רק כי כך צוה השי"ת, וכמו החוקים שאין לנו בהם טעם והבנה, ורק אחר כך יש ללמוד ולהבין טעמיהן.

והשטן רוצה להדיח את ישראל מקיום המצוות, ולכן הוא דוחק בהם

"...ואולי אם המצא תמצא איזה דברי אגדה אשר ראוי לאמרם
בשבילי, אולי אבנה גם אני בעבורכם..."
שם בהקדמה

"וזאת באתי לרשום איזה ליקוטים למען ירוץ הקורא, ולאמר
בשבילי איזה דבר בכל שבוע..."
קודש הילולים ח"א עמ' ז'

דברי תענוגים

מאת רבינו בנימין וואלף בן רבינו יואל זצ"ל רייכלס אב"ד שאפי, חותנו של רבינו הילל הזקן זצ"ל אב"ד אייבשיץ

שיטת שמואל בענין הבערה שיצאה מכלל כל המלאכות

לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת.

פשיטא ליה דתולש חייב, ורב אחא בר יעקב פשיטא ליה דמעמר חייב.

איתא במסכת שבת (דף ע.), רבי נתן אומר, 'לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת' וכו', הבערה בכלל היתה ולמה יצאת [כשאמרה תורה לא תעשה כל מלאכה, אף הבערה היתה בכלל כל המלאכות, ומדוע הוזכרה בנפרד, 'לא תבערו אש וגוי ביום השבת'], להקיש אליה ולומר לך, מה הבערה שהיא אב מלאכה וחייבין עליה בפני עצמה, אף כל שהוא אב מלאכה חייבין עליה בפני עצמה [- שאם עשה כמה אבות מלאכה בהעלם אחד, חייב חטאת על כל אחת ואחת]. ומבואר שם, דשמואל למד "חילוק מלאכות" - את החיוב על כל מלאכה - מהפסוק (לעיל לא, יד) 'מחלליה מות יומת', התורה ריבתה מיתות הרבה על חילול אחד [- והיינו שבשוגג יש חיוב חטאת על כל מלאכה ומלאכה]. ושמואל סבר לה כרבי יוסי, דאמר הבערה ללאו יצאת [- אין חייבים עליה מיתה, אלא היא רק איסור לאו]. דתנאי, הבערה ללאו יצאת דברי רבי יוסי, רבי נתן אומר לחלק יצאת. עיי' היטב.

והנה לקמן (שבת צו:), אמר רב יהודה אמר שמואל, מקושש מעביר ארבע אמות ברשות הרבים הוה. במתניתא תנא, תולש הוה, רב אחא ברבי יעקב אמר, מעמר הוה. למאי נפקא מינה, לכדבר, דאמר רב, מצאתי מגלת סתרים בי רבי חייא וכתוב ביה, איסי בן יהודה אומר, אבות מלאכות ארבעים חסר אחת וכו', אינו חייב על אחת מהם [- על אחת מהמלאכות אין חיוב מיתה]. רב יהודה [אמר שמואל] פשיטא ליה דהמעביר חייב - כי המקושש שהעביר נסקל - ומתניתא

יומא דהילולא

ביום חמישי פר' פקודי יחול
יומא דהילולא של

הגה"צ משה דוד ב"ר חיים סופר זצ"ל
חתנו וממשיך דרכו ברבנות של רבינו
הגה"ק זצ"ל.

הגה"צ משה דוד זצ"ל היה בנו של
הגאון בעל ה"מחנה חיים" ממנוקאטש,
והי' מופלג מאד בתורה ויר"ש מתוך צער
ויסורים קשים.

בהגיעו לפרקו, נשא לאשה את בתו
של רבינו הגה"ק זצ"ל מרת מרת היצל,
ואחרי פטירת חותנו, היה הוא ממלא
מקומו ברבנות העיר במשך י"ג שנים.
נלב"ע ביום השבת קודש ביום כ"ז אדר
תרס"ו, והוא בן מ"ה שנים בלבד. מנו"כ
שם בבית החיים בסאסרעגן.

זכותו תגן עלינו

סקירת תולדותיו בהרחבה בגיליון מס' 53

הציון סמוך ונראה לאוהל רבינו בסאסרעגן

דברי ברכה

מזל טוב לצאצאי רבינו הגה"ק זצ"ל

הרה"ח חנינא צבי פרקש הי"ו ולבנו הרה"ח מאיר הי"ו ולבנו הרה"ח חיים יהודה הי"ו
לרגל הולדת הנין-הנכד-הבן ני"ו

יהי רצון שיזכו לרוות מכל יוצ"ח רב תענוג ונחת דקדושה לתפארת אבות, הם וכל משפחתם, ויתקיים בהם במהרה "בגלל אבות תושיע בנים ותביא גאולה לבני בניהם", אמן.

נא להתפלל וללמוד לזכות
הרה"ח יואל בן חוה גיטל הי"ו
לרפואה שלימה במהרה
בתוך שאר חולי ישראל

מרת רחל ב"ר יעקב שלמה קראוס ע"ה
נלב"ע כ"ז אדר ב' תשי"ד

לעילוי נשמת

מרת רבקה ב"ר יעקב שלמה געווירץ ע"ה
נלב"ע כ"ד אדר ב' תשכ"ה

תנצב"ה

"עיקר כיבוד אב ואם לעשות רצון אבינו שבשמים כי זה נחשב לאבות
כאילו הם עושים, והעיקר לקבוע עתים בכל יום ויום לתורה..." (שם)

"...מי שזכה להיות לו בנים וחתנים צדיקים וכו' המעשים שלהם יהיו לו
למשען בעולם הבא וכו' ואין לנו חסד גדול מזה..." (קדוש הילולים בהקדמה)